

„Exhumace hromadných hrobů byla horší zážitek, než když po nás stříleli," říká účastník šesti zahraničních misí

17.1.2023 - Jana Samcová | Ministerstvo obrany ČR

Jako voják z povolání sloužil od 1. ledna 1995. Za svou bohatou vojenskou kariéru zažil jak nebezpečné situace, kdy na české vojáky v Afghánistánu útočili příslušníci Tálibánu, tak i exhumace masových hrobů po občanské válce v bývalé Jugoslávii, které byly náročné i na psychiku zkušených vojáků. Na svém kontě má dvě zahraniční operace v Afghánistánu, dvě v Kosovu a dvě na území Bosny a Hercegoviny.

Útok příslušníků Tálibánu

Nejvážnější incident zažil praporčík Karvan na podzim roku 2008, když byl nasazený v Afghánistánu s 2. kontingentem AČR v rámci Provinčního rekonstrukčního týmu. Čeští vojáci ten den prováděli průzkum potenciálních míst, ze kterých by Tálibánci mohli odstřelovat americkou základnu FOB Shank v provincii Lógar. „Projížděli jsme vyschlým korytem řeky (takzvané vádí) a dostali jsme se do místa, ze kterého se obtížně vyjíždělo. Měli jsme velmi omezené možnosti manévru," vybavuje si praporčík Karvan. V ten okamžik Tálibánci zaútočili.

Vojáci nezaváhali a opětovali palbu. „Jako první zareagoval kolega na pozici střelce ve vozidle, které bylo nejbliž ve směru útoku. Jeho reakce byla okamžitá. Hned na to jsem začal střílet já a další kolegové. Naše patrola úspěšně eliminovala nepřítele a vyvázala se z boje," shrnul incident praporčík Karvan. Na otázku, jestli měl strach, odpovídá: „V tom okamžiku jsem neměl čas, mít strach. Reagovali jsme tak, jak jsme měli nacvičené a nadřilované. Myšlenky typu – chlapče, mohl jsi tam zemřít, přišly až potom, když jsme byli zpět na základně," dodává.

Incident se neobešel bez zranění

O život naštěstí nikdo z vojáků nepřišel, bez zranění se ale incident neobešel. Konkrétně praporčíku Karvanovi střepiny poranily ruce, předloktí a krk. „Rád bych poděkoval velení armády a jmenovitě tehdejšímu veliteli strakonického útvaru panu plukovníku Slavíkovi, který okamžitě reagoval a informoval mou ženu, že nejsem v ohrožení života," doplnil praporčík Karvan s tím, že podobné situace jsou těžké i pro rodiny vojáků.

Služba aliančních vojáků v Afghánistánu nebyla vůbec lehká. Potvrzuje to i další incident, který Karvan zažil během té stejné mise, jen o několik týdnů později. „Během patrole vozidlo před námi najelo na nástražný výbušný systém. Vozidlo to zničilo, ale osádce se nic nestalo," uklidňuje praporčík Karvan.

Umučení lidé, mrtvé děti

Přes veškeré tyto nebezpečné situace, jako nejhroznější zážitek utkvěly praporčíku Karvanovi v paměti exhumace masových hrobů. Jedním z úkolů, které plnil na misi SFOR v Bosně a Hercegovině, byl doprovod odborných pracovníků, kteří exhumace prováděli. „Na psychiku to bylo horší, než když po vás někdo střílí. Vojáci jsou koneckonců cvičeni k tomu, jak reagovat na útok," vysvětluje praporčík Karvan. „Pro mě osobně to byl nejhorší zážitek z mise. Nikdy nezapomenu na ten specifický zápach. Těla ve velkém stupni rozkladu. Lidé, kteří byli umučeni, ubiti, utlučeni,

zastřeleni... Hrozný byl pohled na mrtvé děti.“

V Bosně a Hercegovině strávil celkem 15 měsíců, na misi zde byl dvakrát. Poprvé na přelomu let 1997 a 1998, což byla jeho vůbec první zahraniční mise, podruhé pak mezi lety 2000 a 2001.

Vzpomíná, jak země byla po občanské válce zničená. „Všude hřbitovy, smutné dětské oči, zoufalé pohledy lidí, kterým se válka vepsala do obličeje, země posunutá o sto let dozadu,“ líčí praporčík Karvan a dodává: „Člověk si pak o to víc vážil toho, co má doma.“

Odloučení od rodiny

Silné vzpomínky má ovšem i z další mise, když byl podruhé nasazený v Afghánistánu v roce 2011 se 7. kontingentem AČR v rámci Provinčního rekonstrukčního týmu. Doma totiž na něj čekala těhotná manželka s malou dcerou. Během mise se mu narodila druhá dcera. „Na vlastní oči jsem ji viděl, až když jí byly čtyři měsíce. Možnosti spojení s rodinou nebyly tehdy ještě na takové úrovni jako dnes. Pamatuji si, jak se mi fotka z e-mailu otevírala čtvrt hodiny,“ vzpomíná s úsměvem praporčík Karvan a dodává: „Obdivuji svou ženu, jak to všechno sama zvládla, klobouk dolů.“

Dvě mise absolvoval i na území Kosova. Poprvé v roce 2005, kdy zde působil v rámci 6. československého praporu KFOR. Podruhé sem pak zavítal až v roce 2017, kdy působil přímo na velitelství Úkolového uskupení KFOR. „Tato mise mi dala nejvíc zkušeností v oblasti zpravodajského zabezpečení, tedy odbornosti, které jsem se v armádě věnoval řadu let. Měl jsem možnost poznat tu zpravodajskou „kuchyni“ na té nejvyšší úrovni,“ pochvaluje si praporčík Karvan.

Přes nebezpečné situace a častá odloučení od rodiny, ničeho nelituje. „Vojáci se pro tyto situace cvičí a připravují se na ně. Účast na zahraniční misi představuje nedílnou součást služby vojáka. Stejně jako sem patří nasazení na hranicích, výpomoc při povodních nebo v nemocnicích během pandemie Covid-19. Vojáci tak slouží své vlasti, ať už je potřeba, aby bránili svou vlast nebo plnili jiné úkoly v době míru,“ je přesvědčený praporčík Martin Karvan.

https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/_exhumace-hromadnych-hrobu-byla-horsi-zazitek-nez-kdyz-po-nas-strileli--rika-ucastnik-sesti-zahranicnich-misi-241676